

Intentieovereenkomst Pact van Rede

DE AANLEIDING

*ons land is klein, dat weet een ieder
dat hebben we op school gehad
maar het kan groot zijn in z'n schoonheid
ik denk hierbij speciaal aan 't wad*

(Neerlands Hoop, 1972)

Op 3 december 2007 werd door veel partijen het Convenant Vaarrecreatie Waddenzee getekend. Gedeputeerde Kruisinga: "Het Convenant Vaarrecreatie Waddenzee gaat eigenlijk over een andere benadering van het gebruik van de Waddenzee. ... In het convenant staat de natuur voorop. Voor mij hangt de waardering voor de natuur samen met de beleving ervan.

Natuurlijk is alles van waarde kwetsbaar, maar alles van waarde dat onbekend blijft, is dat ook. Daarom vind ik dat het beleven van natuur – verantwoord natuurlijk – wezenlijk bijdraagt aan het draagvlak voor het behoud ervan. Dat was de opgave van dit convenant." En verderop in de publieksversie: "...de overweldigende natuur lokt al sinds mensenheugenis talloze bezoekers naar de Wadden. Bezoekers die zich laven aan de stilte, de overweldigende luchten, de weergaloze natuur en de geruststellende opeenvolging van eb en vloed. Maar zoals zo vaak heeft populariteit ook een schaduwkant. De toeristische activiteiten op en rond de Wadden kunnen onrust veroorzaken bij de bijzondere flora en fauna die juist zo kenmerkend zijn voor het wad: van alikruik tot zeekraal, van aalscholver tot zwarte ruit. De vraag is dus: hoe kun je recreatie en natuurbescherming hand in hand laten gaan? Waar ligt het evenwicht tussen beleven en bewaren? En moet je daarvoor een grens stellen aan het aantal ligplaatsen in jachthavens, of kan het ook anders? Voor een antwoord op die vragen hebben 27 partijen in december 2007 een convenant afgesloten. Een uniek document dat is ondertekend door overheden en ondernemers, door wadvaarders en natuurbeschermers.... De kern van dit Convenant Vaarrecreatie Waddenzee is dat recreatie en natuurbescherming inderdaad samen kunnen gaan. ... Dat die partijen zich daarvoor blijven inzetten is nu in een convenant vastgelegd. Want daar is iedereen het inmiddels wel over eens: vóór alles gaat het om het herstel, de bescherming en het behoud van de Wadden, zodat ook ons nageslacht kan blijven genieten van die grote schoonheid van het wad"

Twee jaar na ondertekening van dit convenant is er veel gebeurd. De Waddenzee heeft de status Werelderfgoed ontvangen. Het programma "Naar een rijke zee" gaat van start. Er is een leidraad gekomen voor het aanwijzen en aanpassen van artikel 20 gebieden. Het concept gastheerschap is concreter geworden. Het de organisaties die opkomen voor het belang van de natuur en de recreatie op de Waddenzee weten elkaar goed te vinden. Tegelijkertijd lijken de verantwoordelijke overheden zich niet sterk te maken voor de geest van het convenant. Oude mechanismen in communicatie en besluitvorming hebben geleid tot irritatie bij partijen. Maar ze waren ook de aanleiding voor de initiatiefnemers om zich de volgende vragen te stellen;

- o *wat kunnen wij bijdragen aan een duurzame oplossing;*
- o *wat is hier nu werkelijk aan de hand;*
- o *ontbreekt er een conceptuele basis en,*
- o *zijn er andere sturingsmechanismen die kunnen helpen?*

HET INITIATIEF

Op gezamenlijk initiatief van het Watersportverbond, Natuurmonumenten, De Wadvaarders en Staatsbosbeheer zijn op 3 december 2009 vertegenwoordigers van de partijen, vermeld op pagina 4, bijeengekomen:

Samen vormen deze partijen de initiatiefgroep die invulling wil geven aan een langdurig samengaan van natuur en recreatie op de Waddenzee. In dit pact noemen zij zich 'Partijen'. Partijen hebben gemeenschappelijk dat zij betrokken zijn bij de toekomst van de Waddenzee. Ze zijn zich er ook van bewust dat ieder van hen een bepaald toekomst(wens)-beeld heeft van de Waddenzee en het menselijk medegebruik. En dat het wensbeeld kan verschillen. Zij realiseren zich dat ze in hun wens tot verwezenlijking van dat beeld van elkaar afhankelijk zijn. Partijen hebben daarom besloten om samen een proces in te gaan via de *Mutual Gains Approach (MGA)*. Om tot een situatie te komen die voor de natuur en het landschap van de Waddenzee en voor de mens die daar van komt genieten meer kwaliteit oplevert.

MGA is een beproefde en op de praktijk gebaseerde benadering van onderhandelingen. Niet het verdedigen van standpunten staat centraal, maar het behartigen van werkelijke belangen: doorvragen naar de achterliggende belangen van andere partijen en goed beseffen wat voor jezelf belangrijk is. Het doel is om situaties te creëren die meer kwaliteit voor het gebied opleveren dan een moeizaam compromis waar uiteindelijk niemand tevreden mee is.

Bron: website Movisie (www.movisie.nl)

DOELSTELLINGEN

Partijen stellen zich het volgende ten doel:

1. Het ontwikkelen van een uitvoerbaar perspectief voor het samengaan van de natuur en de recreatie op de Waddenzee;
 - uitgaande van verweving van natuur en recreatie, waar mogelijk rekening houdend met andere menselijke activiteiten;
 - gebaseerd op inzichtelijke informatie per belang in ruimte en tijd;
 - rekening houdend met cumulatie door ander gebruik (zoals visserij, defensie e.d.);
 - leidend tot een gedeeld ontwikkelingsperspectief.
2. Het verkennen en kiezen van de sturingsmechanismen die kunnen helpen dit perspectief te realiseren.
3. Het maken van een set van afspraken tussen partijen en met anderen over wat eenieder kan bijdragen aan de hierboven beschreven doelen.
4. De samenwerking zoeken met de betrokken overheden om het ontwikkelde perspectief en de gemaakte afspraken te kunnen realiseren.

Aanwezigen noemen deze set van afspraken het Pact van Rede. Zij maken zich sterk voor de realisering en uitvoering van dit pact en zijn met elkaar overeengekomen dit uit te dragen naar de eigen organisaties en hun achterbannen. Onderdeel van de uitwerking zal zijn aan te geven hoe de partijen tot uitvoering van de afspraken willen komen, wat van welke partij wanneer kan worden gevraagd en hoe de controle op de uitvoering zou kunnen gaan plaatsvinden.

AGENDA 2010

Partijen nemen zich voor de periode januari – juni 2010 te gebruiken voor de volgende acties:

- Werken naar het door ons gezamenlijk gedragen doel met als basis het Convenant Vaarrecreatie. (versnellingagenda)
- Opstellen 'sectorale' kaart Recreatie.
- Opstellen 'sectorale' kaart Natuur.
- In gezamenlijkheid opstellen van een 'integratiekaart' inclusief relatief belang van locaties.
- Het gesprek aan gaan met stakeholders binnen de overheden om te verkennen welke kaders van belang zijn en welke mogelijkheden er in het publieke domein zijn voor het realiseren van het perspectief.
- Benoemen van onderwerpen en locaties (in ruimte en tijd) waarover verschil van inzicht is.
- Per geconstateerd verschil (of clusters) verkennen van uitvoerbare oplossingsrichtingen, uit te werken in een set van sturingsmechanismen.
- Met de combinatie van de integratiekaart en de set van sturingsmechanismen uitwerken van het uitvoerbare perspectief voor het samengaan van natuur en recreatie op de Waddenzee.
- Jaarlijkse evaluatie en in gezamenlijkheid voor een periode van 5 jaar benoemen van de locaties die, al dan niet onder randvoorwaarden, toegankelijk worden voor recreatief medegebruik. Het resultaat leggen we voor aan de overheden.
- En weer: Het gesprek aangaan met stakeholders binnen de overheden om te verkennen welke kaders van belang zijn en welke mogelijkheden er in het publieke domein zijn voor het realiseren van het perspectief.
- In gezamenlijkheid benoemen welke sturingsmechanismen op welke locatie(s) en in welke combinatie(s) zullen worden ingezet.
- Komen tot een set van afspraken tussen de partijen – en hun achterbannen – om het geschetste perspectief waar te maken. Dit voor zover het binnen de mogelijkheden en verantwoordelijkheden van partijen ligt of kan komen.
- Uitwerken van de wijze van uitvoering van deze afspraken, waarbij ook aandacht voor organisatie, controle en evaluatie.
- Vastleggen van de set van afspraken en bijbehorende uitvoering in het Pact van Rede.
- Met overheden in gesprek gaan over het eindresultaat.

OMGEVING

Dit initiatief wordt opgestart op een moment dat er diverse ontwikkelingen zijn die direct van invloed zijn. Denk hierbij aan de opstelling van de beheerplannen Natura 2000, de start van het Programma 'Naar een rijke zee', diverse activiteiten van het Convenant Vaarrecreatie en Waddenfonds 2010 evenals visserijprojecten, havenontwikkelingen, Convenant Wadlopen, project 'Gastheerschap m/v op de Wadden'.

De aanwezigen zijn ieder voor zich, of als 'sector', betrokken bij die ontwikkelingen. Dit initiatief van de nu aanwezigen kan niet in de plaats komen van die ontwikkelingen. Waar mogelijk zullen we dit initiatief synchroniseren met ontwikkelingen zoals de opstelling van het beheerplan Natura 2000 en het Waddenfonds.

Het ontwikkelen van een conceptuele basis voor de toekomst is belangrijk. Een eigen tempo kan daarbij belangrijker zijn dan tijdig aanhaken bij formele procedurestappen. We zullen in de eigen belangenbehartiging een wederzijdse synchronisatie bepleiten. En we zullen, met de visie van de Erecode en de

gemaakte vervolgafspraken in het achterhoofd, er bij stakeholders tijdig op aandringen bij de uitvoering van wetten en regels integraliteit en commitment van belanghebbenden voorop te stellen. Verweving van functies betekent maatwerk, vaak iets complexer maar wel met veel steun. Partijen zijn allemaal betrokken geweest bij de proef met de Erecode. De omslag van strakke scheiding van functies met – schijnbaar – eenvoudige handhaving naar gepast gedrag en gedeelde verantwoordelijkheid heeft zich bewezen. Met dit initiatief willen partijen voor zover in hun vermogen ligt invulling geven aan de gemaakte vervolgafspraken. En partijen hopen dat de overheden het voortschrijdende inzicht bij de vertaling van de Erecode naar gewone regelgeving volwaardig een plek geven.

TOT SLOT

Partijen steunen het hiervoor omschreven initiatief en hebben op 3 december 2009 naar elkaar de intentie uitgesproken binnen de eigen mogelijkheden te willen starten met de bovenbeschreven agenda en bijdragen aan het realiseren van de gestelde doelen.

BIJLAGE:

Deelnemers bijeenkomst 3 december 2009:

ANWB, Steef Engelsman, Maarten Snel

BBZ, Jaap Baalbergen

HISWA, Jan Ybema

Natuurmonumenten, Henk Dommerholt

Nederlandse Vereniging van Toerzeilers, Jan Willem de Koning

Nederlandse Kano Bond, Khoji Wesselius

Sportvisserij Nederland, Wijnstroom

Staatsbosbeheer, Arjan Zonderland, Michiel Firt

Stichting Peddelpraat, Martin Mol

Vereniging van Wadvaarders, Jan Asselbergs

Waddenvereniging, Auke Wouda

Watersportverbond, Martin Loos, Janny du Bois

Toehoorders: De Vrije Wadlopers, Melle ten Kate, Cees Mijdendorp

Duurzame visserij: Jaap Vegter

Stichting Wadlopen Pieterburen, Mark de Waard